

NEUS ESTARELLAS

La pianista mallorquina Neus Estarellas es caracteritza per la seva passió per les avantguardes, la música contemporània i la multidisciplinarietat. També mostra un gran interès per instruments singulars com el theremin i el toy piano, així com per la *performance* i el teatre musical. Flexibilitat, curiositat, energia, motivació i entusiasme fan de Neus Estarellas una pianista i intèrpret sol·licitada per a projectes molt diversos: concerts com a solista (Éclat Festival Stuttgart, Festival de música contemporània a Aalborg, Dinamarca); concerts escènics sota la direcció de dramaturgs com Heiner Goebbels; col·laboracions amb ensembles com CrossingLines de Barcelona, Modus Novus de Madrid, Garage de Colònia; *performances* (ZKM Karlsruhe i Futurium Museum Berlin); música de cambra (festivals Acht Brücken Köln, Klangwerkstatt Berlin, Resonant Bodies New York), etc.

Nicolas Hodges, l'Ensemble Modern de Frankfurt, les residències artístiques a la Cité Internationale des Arts de París i a Frankfurt LAB, i les beques de les fundacions Alfred Toepfer Stiftung F. V. S. i Kunststiftung BW han tingut una especial influència en la seva carrera.

Neus Estarellas es va formar amb Galina Eguiazarova i Ireneusz Jagla, a Espanya, i amb Kirill Gerstein, Nicolas Hodges i Ueli Widget, a Alemanya. Ha estat guardonada més d'una vintena de vegades en certàmens com el Karlsruher Wettbewerb für Zeitgenössische Musik, Premi Primer Palau Barcelona, Premi de Música de Manresa, Arjau, Art Jove i Concurs Internacional de Piano Vila de Capdepera, entre d'altres; i ha gravat per a Catalunya Ràdio, ORF, SWR, HR i DeutschlandRadio.

Actualment, dirigeix l'aula de música contemporània per a piano a la Hochschule für Musik de Nürnberg i és professora associada al Conservatori Superior de les Illes Balears.

© Verena Chen

QUATUOR DIOTIMA

Fundat el 1996, el Quartet Diotima és una de les formacions més sol·licitades de l'escena internacional actual. Diotima ha col·laborat amb alguns dels millors compositors de finals del segle XX i principis del segle XXI, com és el cas de Pierre Boulez (qui va revisar, per a ells, el seu *Livre pour Quatuor*) i Helmut Lachenmann. Regularment, el quartet fa nous encàrrecs a autors tan brillants com Toshio Hosokawa, Miroslav Srnka, Alberto Posadas, Mauro Lanza, Gérard Pesson, Rebecca Saunders i Tristan Murail.

El quartet projecta una llum nova damunt obres mestres dels segles XIX i XX, especialment Beethoven, Schubert i la Segona Escola de Viena, així com Janáček, Debussy, Ravel i Bartók. Artista exclusiu del segell Naïve, el 2016 va publicar la *Col·lecció Diotima* dedicada a les obres dels principals compositors actuals, com Srnka i Posadas; als quals han seguit Pesson, Poppe, Gervasoni i acaba d'editar la integral dels quartets de Bartók.

El quartet apareix habitualment en els escenaris i cicles més destacats del món, així com en els cicles especialitzats en música contemporània (Festival International des musiques d'aujourd'hui de Strasbourg, Festival Présences de París, Ultraschall Berlin). La tardor de 2018, el quartet va començar una residència de tres anys com a artistes convidats a Radio France a París.

El 2018 va ser guardonat amb l'European Cultural Heritage Award pel Ministeri de Cultura de França.

El Quartet Diotima rep el suport de la DRAC i la Région Centre-Val de Loire, a més d'ajudes periòdiques de l'Institut Francès, Spedidam, Musique Nouvelle en Liberté, FCM i la Societat Adami, i també de mecenes privats.

NEUS ESTARELLAS SERYNADE

QUATUOR DIOTIMA GRIDO

3 DE MAIG
DE 2019

SALA 2 ORIOL MARTORELL

DOBLE CONCERT MAIG 2019
 Divendres 3
 19.00 h

NEUS ESTARELLAS
 SERYNADE

Neus Estarellas piano

HELMUT LACHENMANN (1935) 32'
Serynade (1998)

ENNO POPPE (1969) 8'
Thema mit 840 Variationen (1993 - 97)

QUATUOR DIOTIMA 20.00 h
 GRIDO

Yun-Peng Zhao violí · Constance Ronzatti violí · Franck Chevalier viola · Pierre Morlet violoncel

STEFANO GERVASONI (1962) 29'
Clamour, quartet de corda núm.3 (2014 - 15)

JOAN MAGRANÉ (1988) 16'
Era, quartet de corda núm.3* (2018)

PAUSA 15'

JOAN MAGRANÉ (1988) 15'
Alguns cants òrfics, quartet de corda núm. 2 (2013)

HELMUT LACHENMANN (1935) 25'
Grido, quartet de corda núm.3 (2000 - 01)

* Estrena absoluta, encàrrec de Sampler Sèries.

Concert enregistrat per RNE

rne

L'Auditori és un consorci de

Amb el suport de

Sabadell
 Fundació

Comenta aquest concert amb
 #auditori #samplerseries

per **Marina Hervás**

El tema que origina les 840 variacions que promet l'obra d'Enno Poppe consisteix en les dues primeres notes audibles. A partir d'elles, les variacions creixen exponencialment i creen així una ramificació a partir del tema tractat com a "axioma". Les variacions no se centren en l'aspecte melòdic –ja que el material és mínim– sinó en altres paràmetres, concretament: altura, durada i direcció. Seguint Rutherford-Johnson, la rellevància de la peça rau a mostrar la insignificança del tema i el desequilibri de les proporcions entre aquest i les seves variacions.

Helmut Lachenmann és doblement protagonista en aquest concert. Primer, amb *Serynade*, una "serenata" (*serenade*) per a piano dedicada a la seva parella, Yukiko Sugawara –el nom de la qual explica la inclusió de la "y" a la peça. Aquí, s'hi uneixen dos elements d'obres anteriors: l'eco (*Echo andante* o *Ausklang*) i el joc de nens (*Kinderspiel*). Aquest darrer, entès gairebé com una trobada atzarosa, posa en dubte el *continuum* com a requisit necessari per dotar d'unitat una peça (un concepte una mica criticat, almenys, des de l'anomenada *Pausensymphonie* de Bruckner). El treball sobre l'eco, per la seva banda, se centra en les possibilitats de la ressonància, treballada en aquesta peça com a element "constructiu" i no merament conjuntural del so. Per això, de fet, trobem un passatge per a "pedal sol" que es desprèn del seu tradicional paper com a simple generador d'efecte a favor d'un protagonisme específic. En aquest punt, la distància amb Poppe és fonamental, ja que aquest, en la seva obra, exigia tocar sense pedal i sense cap tipus de *rubato* ni imprecisió.

La següent peça de Lachenmann, que tanca el programa, continua el que explícitament buscava des de *Gran Torso*, el seu primer quartet: aconseguir una «música concreta instrumental». Ell no segueix estrictament Pierre Schaffer quan suggeria la separació del so de la font de la qual procedeix, sinó l'«aspecte energètic i corporal» de la producció del so. És a dir, li interessa més el "gest" que origina un so que el seu origen. El mateix nom de *Grido* ja implica aquest tractament gairebé corporal o gestual. La referència al "crit", justament posa l'accent en l'accés al discurs no dominat per l'exigència de correcció; per això, el treball melòdic està marcat pel rítmic. Lachenmann nega, de nou, la possibilitat de continuïtat, provant la irrupció constant i la convivència dels gestos. El final abrupte tracta la interrupció no com a decisió sinó com a succés: una cosa que no controlem, de sobte, silencia el discórrer sonor.

Alguns cants òrfics es basa en *Canti Orfici* (1914), un estrany llibre de poemes de l'encara més estrany escriptor Dino Campana que es mou entre el futurisme i el crepuscularisme italià. El quartet s'obre des d'un *tenuto* una mica adust que creix texturalment per addició. La suma i resta de capes constitueixen el mecanisme mitjançant el qual es genera la tensió i la distensió que creen, al seu torn, seccions diferenciades d'experimentació amb el material. Alguns comentaristes qualifiquen l'escriptura de Campana com una "fúria desordenada". El quartet desprèn una

mica d'aquesta fúria, però també allò inhòspit del que suposadament és encalmat.

Era, per la seva banda, conté múltiples referències que afecten directament l'àmbit musical. Pren el seu nom i impuls constructiu del poemari homònim de Jaume C. Pons Alorda. "Era" és una paraula curiosa, ja que inclou alhora un component espacial (la terra destinada al cultiu) i temporal (tant pel passat de "ser" com pel lapse de temps). Musicalment, a més, pot ser traduït en notes [E (Mi), R (Re), A (La)], un aspecte que té un pes essencial en la peça. L'encreuament espaciotemporal adquireix un paper protagonista mitjançant la polifonia i l'ornamentació que tradicionalment són formes d'espacialitzar (verticalitzar) i dilatar el so.

El mateix Stefano Gervasoni revela l'objectiu del seu quartet –dedicat, per cert, al Quatuor Diotima i, per tant, pensat per a la "seva" sonoritat–: «com aconseguir el silenci a través de l'exuberància sonora i no a través de la cancel·lació física de la vibració sonora». En aquest sentit, el so no és la simple negació del silenci, sinó allò que excedeix el que és sonor. El silenci, així, s'articula com allò que "de cap manera" pot "tenir lloc" en el sonor. Treballa primer en l'àmbit micrològic i, a poc a poc, va ampliant i combinant diversos efectes que li permeten explorar diferents formes, de manera segmentada, de la saturació. Aquestes diverses estratègies sonores es van presentant de mica en mica fins arribar a desintegrar-se al final, amb un fragilíssim agut en els violins i un treball melòdic esflagarsat a la viola i al violoncel. Amb la saturació dels recursos sonors proposa fer emergir aquest silenci com a excés; i, en la seva fragmentació fer aparèixer, potser, l'inefable.

Si vols més informació sobre les SAMPLER SÈRIES visita

samplerseries.blogspot.com

B S

Sabadell
 Fundació

Cultura i talent

www.fundaciobancsabadell.com